

שם הקורס: מדיניות מערכות בריאות
מס' הקורס: 480-2-4005

תיאור הקורס: הקורס יקנה לסטודנטים ידע והבנה אודות עקרונות, גורמים וכוחות המעצבים את המדיניות במערכות ציבוריות ככלל ובמערכת הבריאות בפרט. במהלך הקורס יומחשו גם סוגיות נבחרות של מדיניות ציבורית ורפורמות במערכת הבריאות באמצעות דיון וניתוח של מקרי-חקר, אשר רלבנטיים למערכת הבריאות בישראל

מטרות הקורס: הקניית כלים בסיסיים של ניתוח והערכת מדיניות והכרה של תהליכים וכוחות המשפיעים על עיצוב מדיניות במערכות בריאות

יעדי הקורס: הקורס יעניק לסטודנט ידע והבנה אודות עקרונות המשמשים בתכנון מדיניות במערכת הבריאות ועל התפקיד שממלאים 'רשתות מדיניות' ו'שחקנים' שונים בעיצוב, אימוץ ויישום מדיניות ויספק לסטודנט כלים לתכנון והערכת מדיניות במערכת הבריאות

תפוקות למידה:

עם סיום הקורס בהצלחה יוכל הסטודנט:

1. להגדיר מושגים בסיסיים ותאוריות עיקריות המקובלות במדיניות ציבורית, ככלל ובהקשר למערכת הבריאות בפרט
2. להגדיר את השחקנים העיקריים הרלוונטיים לקידום מדיניות במערכת הבריאות ואת האופן בו הם פועלים לקידום מטרותיהם
3. לתאר תהליכים וכלי-מדיניות המשמשים ליישום והטמעת מדיניות ולנתח את השפעתם
4. לפרט סוגים של רגולציה ומעורבות ממשלתית במערכת הבריאות ולדון באופן שבו הם משתקפים במדיניות הלאומית הנקטת במערכת הבריאות
5. לתאר תהליכים שהובילו לרפורמות ולצעדי מדיניות שיושמו בשנים האחרונות בישראל
6. לדון בהישגים ובאתגרים של רפורמות ויזמות מדיניות שאומצו במערכת הבריאות בישראל ולהציע דרכים להתמודדות עמם

נהלי נוכחות: קיימת חובת נוכחות ב-80% מהשיעורים והדיונים בכיתה, בכפוף להנחיות האוניברסיטה, למעט במקרים חריגים שיאושרו על-ידי המרצה.

הערכת הסטודנטים בקורס:
על בסיס מבחן סוף סמסטר (100% מהציון)

מטלות הקורס: מבחן מסכם; קריאה עצמאית של ספרות נבחרת, בהכוונת המרצה; השתתפות בדיונים
הזמן הנדרש לעבודה עצמית בבית: בנוסף לעבודתו בכיתה, מצופה מהסטודנט להשקיע כשעה אחת בשבוע, לקריאת ספרות רלוונטית.

נקודות זכות: 3 נק"ז
ECTS:

שנה אקדמית: תשפ"ג

מסטר: ב'

ימים ושעות: ג' 11:00-14:00

מיקום: אוניברסיטת בן גוריון

שפת הוראה: עברית

תואר: שני

איפיון הקורס: קורס רשות המיועד לסטודנטים לתואר שני בניהול מערכות בריאות, וכן בתוכניות אחרות - אפידמיולוגיה, רפואת חירום ומקצועות בריאות (כגון רוקחות ופיזיותרפיה) בשנת הלימודים השנייה/שלישית לתואר

דיסציפלינה: מדיניות וניהול מערכות בריאות

מחלקה אחראית: המחלקה למדיניות וניהול

מערכות בריאות

דרישות קדם: קורס מערכת הבריאות בישראל

מפתח הציונים: סולם אחוזי/מטרי 0-100.

ציון מעבר – 65.

שם המרצה: פרופ' טוביה חורב

פרטי קשר: במזכירות המחלקה

טלפון: 08-6472448

דוא"ל: horevtuvia@gmail.com

שעות קבלה: בתאום מראש טלפונית

הערכת הקורס: בסיומו של הקורס הסטודנטים יעריכו את הקורס על מנת להסיק מסקנות לשימוש האוניברסיטה.

תאריך עדכון אחרון: 29/12/2022

הפקולטה למדעי הבריאות, ביה"ס לבריאות הציבור, המחלקה למדיניות וניהול מערכות בריאות

תוכן הקורס/ מבנה הקורס

נושאי ההוראה העיקריים בקורס:

נושא	קריאה (ראה להלן רשימת ספרות)
1. רקע כללי- היבטים במדיניות ציבורית וביטויים במערכת הבריאות	מקור מס' 1-4
2. 'רשתות מדיניות' ו'שחקנים' עיקריים במערכת הבריאות והשפעתם על אימוץ ותכנון מדיניות בישראל	מקורות מס' 1, 2, 6-8
3. מקומן של הרשות המחוקקת והרשות השופטת ביישום מדיניות בתחום הבריאות	מקורות מס' 9-12
4. ממשקים בין רשויות שלטון והשפעתם על עיצוב מדיניות ציבורית	מקורות 1, 5, 7
5. רגולציה ומעורבות ממשלתית במערכת הבריאות	מקורות מס' 3; 11; 12; 13
6. היבטים נבחרים בעיצוב, תכנון, יישום והערכת מדיניות	מקורות מס' 1, 2, 4, 13
7. הצגה וניתוח של רפורמות וסוגיות מדיניות נבחרות במערכת הבריאות בישראל (באמצעות 4-5 מקרי-חקר)	מקורות מס' 14-24
8. אתגרים בתחום מדיניות ציבורית במערכת הבריאות בישראל	מקורות מס' 16-14; 29-25
9. דיון וסיכום	

רשימת קריאה (רשות):

1. Thomas A. Birkland: An Introduction to the Policy Process: Theories, Concepts, and Models of Public Policy Making. Routledge publications (5th ed.), 2019.
2. נחמיאס ד. מדיני א. מדיניות ציבורית. יסודות ועקרונות. מהדורה שנייה. האוניברסיטה הפתוחה. 2019.
3. Bhattacharya D. Public Health Policy: Issues, Theories, and Advocacy. John Wiley & Sons, Inc. CA. US. 2013
4. Bardach E., Patashnik E.M. A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving. CQ Press, SAGE Publications (6th Edition 2019)
5. Montesquieu. The Spirit of the Laws. Translation I. Bassok. Magnes press, the Hebrew university. 1998. Jerusalem
6. Borzel T. Organizing Babylon—On the different conceptions of policy networks. *Public Administration*. 1998; 76(2): 253-273.
7. Mintrom M & Norman P. Policy entrepreneurship and policy change. *Policy Studies Journal*. 2009; 37: 649-667.
8. Cohen N. Policy entrepreneurs and the design of public policy: Conceptual framework and the case of the National Health Insurance Law in Israel. *Journal of Social Research & Policy*. 2012; 3(1): 5-26.
9. Horev T. Babad Y. 2004. Stakeholders and their Role – the Israeli Experience. *Health Policy*. 71(1):1-21.
10. חורב ט. השתקפותה של מדיניות בראי החקיקה. מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל, ירושלים, 2004
11. חורב ט.. מעורבות מערכת המשפט בעיצוב מדיניות הבריאות. כתב העת 'רפואה ומשפט'. גיליון 32, עמ' 52-15. האגודה לרפואה ולמשפט בישראל. ירושלים. 2005
12. חורב ט.. "פסיקת בתי המשפט והשפעתה על מדיניות במערכת הבריאות: היבטים של הקונפליקט שבין צרכי הפרט לאינטרס הציבורי". בתוך: עשור לחוק ביטוח בריאות ממלכתי 1995-2005. בן נון ג., עופר ג. (עורכים). עמ' 159-177. המכון הלאומי לחקר שרותי בריאות ומדיניות בריאות, תה"ש 2006
13. Hill M., Hupe P. Implementing Public Policy. Governance in Theory and in Practice. SAGE Publications Ltd., London, 2014
14. בר עוז א., בן נון ג., שוורץ ש. מערכת הבריאות על שולחן הניתוחים. 25 שנים לחוק ביטוח בריאות ממלכתי. המכון הלאומי לחקר שרותי הבריאות ומדיניות הבריאות. 2019
15. בן נון ג. ברלוביץ י. שני מ. 'מערכת הבריאות בישראל'. מהדורה שלישית. 2020
16. חורב ט., קידר נ. אור וצל בהתפתחותו ויישומו של חוק ביטוח בריאות ממלכתי. השתקפותה של הרפורמה מחמש עשרה שנות חקיקה. משרד הבריאות, ירושלים פברואר 2010.
17. Horev T., Avni S. Strengthening the capacities of a national health authority in the effort to mitigate health inequity—the Israeli model. *Israel Journal of Health Policy Research* 2016, 5:19
18. חורב ט., אברבוך א., קידר נ. 2013. התמודדות לאומית עם אי השוויון בבריאות: משולחן השרטוט ליישום בפועל. משרד הבריאות.
19. חורב ט., קידר נ. הרשקוביץ ע. 2011. ביטוח ציבורי בתחום הסייעוד: מתווה לרפורמה. משרד הבריאות, י-ם
20. צ'רניחובסקי ד., קפלן א., רגב א., שטסמן י. 2017. טיפול סיעודי בישראל: סוגיות מימון וארגון. מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל, י-ם
21. Cohen N, Horev T. Policy entrepreneurship and policy networks in healthcare systems - the case of Israel's pediatric dentistry reform. *Isr J Health Policy Res*. 2017 Apr 21;6:24
22. חורב ט. 'אספקת סל שירותי הבריאות שבחוק ביטוח בריאות ממלכתי - חובה או המלצה: רפואת שיניים לתלמידים כמקרה מבחן'. כתב העת 'רפואה ומשפט'. 37, עמ' 54-45, דצמבר 2007
23. חורב ט., קידר נ. סוגיות במדיניות ואסדרה של ביטוחי בריאות פרטיים. משרד הבריאות, ירושלים. 2012
24. המכון הלאומי לחקר שירותי הבריאות ומדיניות הבריאות. כנס ים המלח ה-13. ביטוחי הבריאות בישראל: התפתחויות, קשרי גומלין, בעיות ומתווים לפתרון. ספר הכנס. המכון הלאומי, תל השומר, 2012
25. Gamzu R, Kaidar N, Afek A, Horev T. 2016. Physician density planning in a public healthcare system: Complexities, threats and opportunities-The case of the Israeli healthcare system. *Health Policy* 120, 920-927
26. המכון הלאומי לחקר שירותי הבריאות ומדיניות הבריאות. כנס ים המלח ה-12. ספר הכנס. 'היערכות המדינה לקראת הדקונות האוכלוסייה'. 2011
27. דורון ח. מערכת הבריאות: לאן? מחוק ביטוח בריאות שוויוני לאי-שוויון בבריאות, הוצאת הספרים של אוניברסיטת ב"ג בנגב, 2009
28. הוועדה המייעצת לחיזוק מערכת הבריאות הציבורית – דו"ח. משרד הבריאות, 2014
29. חורב ט. קידר נ. 2010. "מידת הפרוגרסיביות במימון מערכת הבריאות בישראל". בתוך: היבטים כלכליים וחברתיים במערכת הבריאות בישראל. בן נון ג. מגזין ר. (עורכים). עמ' 292-307.
30. סקרי דעת הציבור על רמת השירות במערכת הבריאות ועל התפקוד שלה. שנים שונות (עד 2022). מאירס, ג'וינט-ברוקדייל, ירושלים